

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОКАЛЬНИЙ, ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ
КУРС ВОКАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради»
Статус дисципліни	Обов’язкова

Київ – 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Вокальний тренінг**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «**Музичне мистецтво естради**»

Розробник:

Славіна О.О. - викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Антипенко Ю.Ю. – викладач кафедри

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 4-й	
Загальна кількість годин – 120		
Кількість модулів – 2 Змістовних модулів - 4	Семестр:	
Тижневих годин: 2	7-й, 8-й	
	Індивідуальні:	
	64	18
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: екзамен 7 семестр, диференційований залік 8 семестр	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.	Самостійна робота:	
	56	102

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: викладання курсу «Вокальний тренінг» має на меті ознайомити студентів з багатим вмістом знань з постановки голосу, його основними напрямками і проблемами, котрі мають професійну спрямованість, сприяти формуванню у студентів теоретичних знань та практичних вмінь і навичок, для подальшого професійного становлення і розвитку майбутніх виконавців.

Предмет навчальної дисципліни - основні складові в роботі над постановкою голосу, голосовий апарат, його розвиток та підготовка співака до подальшої професійної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Вокальний тренінг» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК – загальні; СК - спеціальні

Компетенції	Шифр
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 2
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 5
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 8
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 9
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК 11
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК 17
Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	СК 1
Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.	СК 2
Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	СК 6
Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	СК 9
Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	СК 13
Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської,	СК 17

диригентської, педагогічної діяльності.	
Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	СК 18

Завдання дисципліни: засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок з вокального тренінгу: розвиток музичного і вокального слуху, розширення та вирівнювання діапазону голосу, вивчення фізіології будови та складових голосового апарату; опанування знань зі звукової культури, артикуляції, дикції; оволодіння уміннями: співацької постави, дихання, звукоутворення, інтонації тощо; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості та самостійності, для подальшого розвитку професійної діяльності майбутніх естрадних співаків.

- навчити студентів самостійно застосовувати вокальні вправи для засвоєння та розвитку вокально-виконавських вмінь і навичок;
- розкрити основи та принцип роботи методики співу у мовній позиції
- створити належну теоретичну основу для вільного володіння понятійним апаратом з постановки голосу,
- сформувати вміння застосовувати теоретичні знання з постановки голосу у вокально-виконавській практиці.

Постановка голосу для майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва - це основа, на базі якої відбувається засвоєння дисциплін професійного напрямку.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Вокальний тренінг» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 8 сольфеджіо,

ОК 9 теорія музики,

ОК 23 спеціальний клас за видами,

ОК 13 концертмейстерський клас та методика акомпанементу

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради» вивчення навчальної дисципліни «Вокальний тренінг» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних	ПРН 2

виступів.	
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Вокальний тренінг»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8

4.1 Після опанування навчальної дисципліни «Вокальний тренінг» студенти повинні:

знати:

- концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- теорію, основні принципи, методи і поняття навчання та професійної діяльності;
- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- основні методи в роботі з голосом;
- сучасні тенденції розвитку естрадного вокального мистецтва;
- найбільш відомих авторів вокальних методик та їх головні праці;
- складові голосового апарата;
- основні етапи в роботі над вокальним твором, робота над розвитком дихання, звуковидобуванням, відчуттям опори, дикцією, тощо;
- основні вокальні прийоми та їх застосування;
- прийомі вокально-виконавської виразності;
- особливості вимови у співі;
- тембральне забарвлення голосу
- важливість гігієни та охорони голосу;
- методику співу у мовній позиції

вміти:

- розв'язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів,
- застосовувати інноваційні підходи у навчанні;
- трансформувати теоретичні знання у практичне застосування;
- застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань;
- самостійно налаштовувати і використовувати свій голосовий апарат;
- аналізувати манеру виконання та вокальні прийоми інших співаків;
- розрізняти та застосовувати сучасні вокальні прийоми;
- робити записи свого виконання й аналізувати їх;
- розуміти, об'єктивно оцінювати та удосконалювати власні досягнення;
- володіти методологією й методами пізнання творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять тощо.

Модульний (проміжний) контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу блоків змістових модулів, винесених на цей контрольний захід.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Студент повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування

самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

- контроль на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів студентів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, контрольного прослуховування.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення студентом проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, як правило, у формі;

- фронтального опитування,
- виконання індивідуальних завдань,
- розв'язання практичних ситуацій.
- демонстрування знань з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень студента за семестр, що здійснюється у формі заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

- **Диференційований залік** – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за

завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

- **Екзамен** – це форма модульного контролю рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з навчальної дисципліни. Основна мета екзаменів – встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквіуму);
- презентація результатів навчання;
- усний або письмовий аналіз програмних творів.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F).

Розподіл балів, які отримують студенти (індивідуальні зайняття та самостійна робота)

МОДУЛЬ 1											МОДУЛЬ 2												
змістовий модуль 1					змістовий модуль 2					СР	МК	Всього	змістовий модуль 3				змістовий модуль 4				СР	МК	Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	30	100	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	30	100

Оцінювання практичного завдання змістового модуля

Бали за національною шкалою	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	5	отримують студенти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ
4	4	отримують студенти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок.
3	3	отримують студенти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну

		кількість художньо-технічних помилок.
2	2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування;
- урок - концерт;
- модульна контрольна робота

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Індивідуальні заняття	9	25	9	25
Усне опитування тем програми	1	10		
Колоквіум			1	10
Концертний виступ	1	10	1	10
Самостійна робота	3	25	3	25
Диференційований залік			1	30
Іспит	1	30		
	15	100	15	100

Шкала оцінювання модульного контролю знань студентів – диференційований залік, екзамен

Національна 5 – ти бальна шкала	бали модульного контролю знань	Сума балів (R)	Шкала ECTS
5 (відмінно) Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	26-30	90-100	A
4 (добре) Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	21-25	82-89	B
	17-20	74-81	C
3 (задовільно) Студент засвоїв менше половини навчального	12-16	64-73	D

матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	7-11	60-63	E
2 (незадовільно) Студент не відтворює практичні завдання у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні. Плується в термінології.	4-6	35-59	FX
Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	0-3	0-34	F

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль;
- індивідуальні співбесіди;
- колоквиум.

Бали за національною шкалою	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	20 – 25	Оцінюється робота студента, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
4	14 – 19	Оцінюється робота студента, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, вволодіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	7 - 13	Оцінюється робота студента, який відтворює значну

		частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	0 - 6	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, яка вивчається на 1 курсі, коли студент ще не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить

комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап(настройка) виконавського інструмента (голосового апарата, всіх його складових)

Тема1. Вільне тіло, зняття затисків.

Підготовчий етап є дуже важливим для вокаліста, як і для інструменталіста настройка інструмента. Треба звернути увагу на зняття затисків зі всього тіла співака. Всі органи, що беруть участь у голосоутворенні, у сукупності утворюють голосовий апарат: ротова і носова порожнини з додатковими пазухами, глотка, гортань з голосовими складками, трахея, бронхи, легені, грудна клітина з дихальними м'язами і діафрагмою, м'язи черевної порожнини.

Тема 2. Артикуляційна гімнастика, скоромовки

Артикуляційний апарат – система органів, завдяки яким формуються звуки мови.

Робота артикуляційного апарата спрямована передусім на досягнення під час співу чіткої, правильної дикції, яка вимагає досконалої природної вимови слів, правильних акцентів і наголосів. Чітка дикція під час співу дозволяє донести до слухача текст музичного твору.

Робота, спрямована на правильне, чітке і уміле формування голосних і приголосних під час співу, що сприяє досягненню виразної дикції, звільненню артикуляційного апарата від напруги і скутості та позитивно впливає на якість звукоутворення і рівень художнього виконання.

Тема 3. Робота з резонаторами, знаходження та використання

Характерна властивість резонатора – його відзвучування, резонування.

Від відчуття резонування звуку в голові і грудях відповідно отримали свою назву резонатори голосу – головний і грудний. Голос вважається добре поставленим, коли він на всьому інтервалі діапазону забарвлюється грудним і головним резонуванням одночасно.

Робота на досягнення відчуття резонування в певних ділянках тіла виконавця.

Тема 4. Робота на різні види атаки звуку, звуковедення, штрихи

Момент звукоутворення називається атакою звуку. Усі види атаки пов'язані з відповідною силою голосу.

Звуковедення залежить від характеру твору та синтезу музичного й літературного тексту. Найбільш поширеними способами звуковедення вважається легато, стакато, нон легато. Кожен спосіб звуковедення породжує відповідну атаку звуку.

Робота на різні види атаки звуку та штрихи, їх застосування на практиці під час співу.

Змістовий модуль 2 Техніка та розвиток вокального апарату

Теми 5. «Дихальний» блок

Дихання є основою вокальної техніки,

Співоче дихання — енергетичне джерело голосу, один з основних факторів голосоутворення. Воно складається з короткого вдиху, затримки дихання й досить тривалого видиху. Допомагає досконало розкрити зміст поетичного тексту й музики в пісні.

Теми 6. Вправи на відчуття опори звуку

Правильне співацьке дихання є умовою створення опори, що передбачає координацію вдиху(короткий) та видиху(довгий) і збереження положення діафрагми у стані видиху. Опора звуку пов'язана з відчуттям м'язових скорочень в ділянці діафрагми і поперекового пояса.

Відчуття опори дає можливість співати тривалі фрази й забезпечує якісне звучання голосу.

Теми 7. Техніки на розвиток музичного слуху (мелодичного, гармонічного, поліфонічного)

Музичний слух — це сукупність здібностей, завдяки яким людина може повноцінно сприймати та об'єктивно оцінювати музику.

Кожна людина має всі види слуху (12 видів музичного слуху: абсолютний, внутрішній, мелодичний, гармонічний та інші), але не в усіх вони добре розвинені.

Спів з викладачем: унісон, двоголосся, канони

Теми 8. Голосовий режим. Техніки, вправи для збільшення і зменшення тону голосу

Тривале перевантаження голосового апарату, неправильне його застосування під час розмови чи співу - можуть призвести до різного роду порушень голосу.

Існує категорія людей, яка використовує голос з професійною метою (співачи, диктори, актори, викладачі і т.д.), вони змушені багато і довго співати або говорити. Надмірна робота голосового апарату несприятливо впливає на стан голосу, іноді приводячи до його функціональних змін, в результаті яких з'являються органічні зміни в межах гортані, наприклад - голосові вузлики, які нерідко вимагають хірургічного втручання.

Застосування різних технік і вправ для дотримання голосового режиму.

Тема 9. Відпрацювання постави при співі, співоча позиція

Співацька постава – це комплекс вимог до виконавців, що забезпечують продуктивну роботу голосового апарату, впливають на якість репетиційного процесу та на вокально-виконавську майстерність в цілому. Від правильної співацької постави залежить робота голосоутворювальних органів та результат роботи над навчальним пісенним репертуаром.

Робота над поставою співака, природною, вільною, без внутрішньої скутості, без зайвих супровідних рухів. Досягнення гармонійного зовнішнього вигляду та виразу обличчя.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 3. Характеристика та застосування засобів вокально-виконавської виразності. Робота над музичними творами.

Тема 10. Вправи на розвиток відчуття темпоритму

Суттєву роль для виразності співу грають темп і ритм.

Темп є виразником внутрішніх емоцій. Вибір правильного темпу є однією з найбільш складних виконавських проблем. *Темп* — величина непостійна, метрономічні позначення – досить умовні й показники метроному потрібно сприймати як рекомендацію для визначення основного темпу. На його вибір впливають емоційний стан та індивідуальність співака, який вносить у виконання твору свіжі темпові нюанси.

Для виховання відчуття *ритму* застосовується прийом внутрішнього метро-ритмічного дроблення (пульсація долей).

Аналіз музичної та поетичної складової твору, оскільки ритмічний спів базується на ритмі мови.

Тема 11. Робота з динамікою та динамічними відтінками

Робота з динамікою, як ступінню гучності виконання. Основні динамічні фарби: *pianissimo* (дуже тихо), *piano* (тихо), *mezzo forte* (не дуже голосно), *forte* (голосно), *fortissimo* (дуже голосно). Для сумних творів характерне тихе звучання, для урочистих і піднесених — голосніше. Для розвитку сюжету твору, показу кульмінації чи виділення окремих слів, використовують поступову зміну динаміки – філірування звуку .

Тема 12. Робота над фразуванням.

Фразування — відокремлення однієї думки від іншої. Цей засіб вокально-виконавської виразності застосовується, щоб чітко визначити головну музичну думку твору, знайти головне в мотиві, фразі, реченні, змусити рухатися музичну мову. Важливо визначати центральну та кульмінаційну думки й виділяти головні слова в кожній фразі. Це допомагає послідовно розкривати музично-поетичний зміст твору.

Завданням співака є знаходження найбільш переконливого і логічного варіанту фразування, відповідного літературному тексту, згідно з задумом автора.

Тема 13. Робота над розширенням діапазону голосу.

Широкий діапазон голосу дозволяє виконувати вокальні твори різної складності та емоційного забарвлення.

Знання діапазону голосу допомагає переробляти вокальні партії таким чином, щоб не перенапружувати голосові зв'язки, виконувати музику в комфортних тональностях.

За допомогою інструмента визначаємо діапазон голосу. Останні звуки зверху та знизу, які виконуються з чистим звучанням, без надмірної напруги голосових зв'язок - це межі вашого вокального діапазону. До вокального діапазону відносяться лише ті ноти, які ви можете з легкістю і без дискомфорту відтворити у будь-якій ситуації.

Виконання вправ на розширення діапазону у верхній і нижній теситурі.

Тема 14. Робота над тембровою виразністю.

Тембр — індивідуальне забарвлення голосу, притаманне кожній людині. За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення голосу та темброві нюанси змінюються залежно від змісту твору.

Виконання вправ на посилення тембрального забарвлення голосу.

Змістовий модуль 4. Застосування засобів музичної виразності

Тема 15. Характеристика та особливості виконання різних вокальних прийомів

Сучасний естрадний спів давно відійшов від канонічних принципів співу. Наразі вокалісти збагачують свій тембр голосу за допомогою вокальних прийомів, таких як: штробас, розщеплення, субтон, йодль, тванг, мікст, рик, белтінг та інші.

Більшість естрадних співаків використовує belting при співі високих нот. Він характеризується змішуванням грудного і головного резонаторів, направленням потоку повітря у тверде піднебіння. Для того, щоб навчитися цього прийому, необхідно добре володіти опорою звуку й координованим видихом.

При застосуванні різних вокальних прийомів необхідно звернути увагу на правильне звуковидобування, дихання, опору звуку тощо. Тренувати сучасні вокальні прийоми необхідно під наглядом фахівця, щоб в майбутньому уникнути проблем із голосом.

Тема 16. Комплекс вправ зі співу у мовній позиції

Однією з визнаних у сучасному світі є методика Сета Рігза. У своїх теоретичних і практичних напрацюваннях автор окреслив шляхи, за якими можна розвинути вокальну майстерність. «Як стати зіркою» («Singing For The Stars»), SLS – методика співу у мовній позиції. *Спів у мовній позиції* – це спосіб оволодіння голосом, який дозволяє співати вільно та чисто у всьому вашому діапазоні, при цьому всі проспівані слова чітко прослуховуються.

Тема 17. Застосування прийомів вокально-виконавської виразності.

Робота з вокальними творами, застосування та відпрацювання різних прийомів вокально-виконавської виразності.

Тема 18. Робота на сцені. Виконання пісень

Робота на сцені, виконання пісень, аналіз виступів.

Робота на сцені, з мікрофоном є важливою складовою в роботі над вокальними творами.

Після виконання пісень, важливо зробити аналіз виступу.

6.2 Структура навчальної дисципліни на базі повної загальної середньої освіти

ТЕМА	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Лекції	У тому числі			
		лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самостійна робота		семінари	Практичні	Індивід.	Самостійна робота
МОДУЛЬ 1											

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Підготовчий етап(настройка) виконавського інструмента (голосового апарата, всіх його складових)												
Тема 1. Вільне тіло, зняття затисків.	6				4	2	6				1	5
Тема 2. Артикуляційна гімнастика, скоромовки	8				4	4	8				1	7
Тема 3. Робота з резонаторами, знаходження та використання	8				4	4	8				1	7
Тема 4. Робота на різні види атаки звуку, звуковедення, штрихи	8				4	4	8				2	6
Поточний контроль знань												
Всього за змістовим модулем 1	30				16	14	30				5	25
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Техніка та розвиток вокального апарату												
Тема 5 «Дихальний» блок	4				2	2	4				1	3
Тема 6. Вправи на відчуття опори звуку	6				4	2	6				1	5
Тема 7. Техніки на розвиток музичного слуху(мелодичного, гармонічного, поліфонічного)	6				2	4	6				1	5
Тема 8 Голосовий режим. Техніки, вправи для збільшення і зменшення тону голосу	7				4	3	7				1	6
Тема 9. Відпрацювання постави при співі, співоча позиція	7				4	3	7				1	6
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за змістовим модулем 2	30				16	14	30				5	25
Всього за модулем 1	60				32	28	60				10	50
МОДУЛЬ 2												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Характеристика та застосування засобів вокально-виконавської виразності.												
Тема 10. Вправи на розвиток відчуття темпоритму	7				4	3	7				1	6
Тема 11. Робота з динамікою та динамічними відтінками	7				4	3	7				1	6

Тема 12. Робота над фразуванням.	8				4	4	8				1	7
Тема 13. Робота над розширенням діапазону голосу.	8				4	4	8				1	7
Поточний контроль знань												
Всього за змістовим модулем 3	30				16	14	30				4	26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 Робота над музичними творами.												
Тема 14. Робота над тембровою виразністю.	6				4	2	6				1	5
Тема 15. Характеристика та особливості виконання різних вокальних прийомів	4				2	2	4				1	3
Тема 16. Комплекс вправ зі співу у мовній позиції	6				2	4	6				1	5
Тема 17. Застосування прийомів вокально-виконавської виразності.	8				4	4	8				1	7
Тема 18. Робота на сцені. Виконання пісень	6				4	2	6					6
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за змістовим модулем 4	30				16	14	30				4	26
Всього за модулем 2	60				32	28	60				8	52
Всього	120				64	56	120				18	102

7. Теми аудиторної роботи

теми аудиторної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Вільне тіло, зняття затисків.	4	1
Тема 2. Артикуляційна гімнастика, скоромовки	4	1
Тема 3. Робота з резонаторами, знаходження та використання	4	1
Тема 4. Робота на різні види атаки звуку, звуковедення, штрихи	4	2
Тема 5 «Дихальний» блок	2	1
Тема 6. Вправи на відчуття опори звуку	4	1

Тема 7. Техніки на розвиток музичного слуху(мелодичного, гармонічного, поліфонічного)	2	1
Тема 8 Голосовий режим. Техніки, вправи для збільшення і зменшення тону голосу	4	1
Тема 9. Відпрацювання постави при співі, співоча позиція	4	1
Тема 10. Вправи на розвиток відчуття темпоритму	4	1
Тема 11. Робота з динамікою та динамічними відтінками	4	1
Тема 12. Робота над фразуванням.	4	1
Тема 13. Робота над розширенням діапазону голосу.	4	1
Тема 14. Робота над тембровою виразністю.	4	1
Тема 15. Характеристика та особливості виконання різних вокальних прийомів	2	1
Тема 16. Комплекс вправ зі співу у мовній позиції	2	1
Тема 17. Застосування прийомів вокально-виконавської виразності.	4	1
Тема 18. Робота на сцені. Виконання пісень	4	
Всього	64	18

8. Теми самостійної роботи

теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Вільне тіло, зняття затисків.	2	5
Тема 2. Артикуляційна гімнастика, скоромовки	4	7
Тема 3. Робота з резонаторами, знаходження та використання	4	7
Тема 4. Робота на різні види атаки звуку, звуковедення, штрихи	4	6
Тема 5 «Дихальний» блок	2	3
Тема 6. Вправи на відчуття опори звуку	2	5
Тема 7. Техніки на розвиток музичного слуху(мелодичного, гармонічного, поліфонічного)	4	5
Тема 8 Голосовий режим. Техніки, вправи для збільшення і зменшення тону голосу	3	6
Тема 9. Відпрацювання постави при співі, співоча позиція	3	6
Тема 10. Вправи на розвиток відчуття темпоритму	3	6
Тема 11. Робота з динамікою та динамічними відтінками	3	6
Тема 12. Робота над фразуванням.	4	7
Тема 13. Робота над розширенням діапазону голосу.	4	7
Тема 14. Робота над тембровою виразністю.	2	5
Тема 15. Характеристика та особливості виконання різних вокальних прийомів	2	3
Тема 16. Комплекс вправ зі співу у мовній позиції	4	5
Тема 17. Застосування прийомів вокально-виконавської виразності.	4	7
Тема 18. Робота на сцені. Виконання пісень	2	6

8.1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни **«Вокальний тренінг»** визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни **«Вокальний тренінг»**, пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з основною музичною літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з текстами пісень і записами;
- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу з
- використанням конспекту лекцій, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- виконання творчих завдань та їх оформлення;
- упорядкування інформації про відомих естрадних вокалістів і викладачів вокалу та їх праць, методик;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- підготовка інформацій;
- виконання творчих контрольних робіт;
- робота з пошуковими системами Інтернет;
- підготовка доповідей та виступів на студентських наукових конференціях та студентських олімпіадах.

При організації самостійної роботи студента на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи. Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність студентів денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни студентам заочної форми навчання.

9. Індивідуальні заняття

Індивідуальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента.

Для курсу Вокальний тренінг робота на індивідуальних заняттях передбачає:

- розвиток художнього та музичне мислення
- використовувати напрацьовані навички в інтерпретаційному виконавчому процесі.
- розкриття художньо-образного контексту музичного твору.
- визначення специфіки виконавських умінь та розробити шляхи їх удосконалення
- пошук індивідуального стилю виконання.
- вміння працювати з мікрофоном
- підготовка до вокальних конкурсів, заходів
- можливість зробити звукозапис вокалу під мінусовку
- можливість виступати на концертних майданчиках сольо або в складі бенду
- вміння співати в різних стилях
- використовувати набуті знання, уміння і навички у практичній педагогічній діяльності

10. Методи навчання

- **репродуктивно-варіативний** (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- **креативний, творчий** (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- **проблемно-пошуковий** (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- **педагогічний аналіз** (формування педагогічного мислення студентів у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших студентів);
- **інтеграції** (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань);
- **практична робота** ((використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань).
- **вправи** (забезпечення закріплення і вдосконалення здобутих знань)

Навички soft skills:

Навички самоорганізації.

Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією.

Демонструвати критичне мислення.

Участь в концертних програмах Академії.

Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Значна роль у самомендменті та самовдосконаленні відіграє практична діяльність студентів на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, у концертних програмах Молодіжній громадській організації «Студконцерт» Академії. Таким чином студенти мають можливість самопрезентації, отримати практику публічних виступів, що спрямовує на управління емоціями, стресом, власним розвитком.

Викладачі кафедри спрямовують свою роботу на розвиток у студентів індивідуального стилю та реалізації своїх талантів та здібностей, створюють умови для реалізації власних мистецьких концепцій. Викладачі створюють оптимальні умови для розкриття для розкриття можливостей особистості студента як музиканта та виконавця, що мобілізує їх творчий потенціал, креативність, формують впевненість у своїх силах. Студенти, працюючи в класі видатних виконавців у достатній мірі вмотивовані й мають досить міцний стимул до концертно-виконавської діяльності.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58

комп'ютер

Програмне забезпечення

Положення про організацію освітнього процесу

Положення про академічну доброчесність

Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти

Навчальний план

Освітня професійна програма

Силабус

Робоча навчальна програма.

Методичні вказівки та рекомендації

Наукова, навчальна та методична література

Нотний матеріал для проведення практичних занять;

Наочність

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Антонюк В. Г. Постановка голосу / В. Г. Антонюк // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Українська ідея, 2000. – 68 с.

2. Баско О. А. Техніка джазової вокальної імпровізації в процесі підготовки естрадних співаків. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 91 с.
3. Вавшко І. Рок-балада в українській музиці. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2019. Вип. 124. С. 115–124.
4. Виконавська підготовка за фахом (вокал): методичні рекомендації до організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 025 «Музичне мистецтво» / укладач О.І. Габель. – Мукачево: РВЦ МДУ, 2022. – 20 с. (1 др. арк.)
5. Гавацко Е. П. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу: наук.-метод. посіб. Ужгород : Закарпатський ін-т післяд. вищої освіти, 2017. 65 с. 9.
6. Грицьків О. А. Функціональні особливості використання сучасних вокальних технік у джазовому виконавстві. Мистецькі пошуки: зб. наук. праць. Вип. 2 (9). Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. С. 18–22.
7. Гребенюк Н. Формування співацького та розмовного звукоутворення у процесі фахової підготовки вчителя / Н. Гребенюк // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – КПДУ ім. В. Винниченка. – 2017. – Вип.155. – С. 65 – 69
8. Дрожжина, Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради [Текст] : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Н. В. Дрожжина. –Харків, 2008. – 18 с.
9. Дрожжина, Н. В. Розвиток виконавських здібностей вокалістів у контексті музичного мистецтва естради [Текст] / Н. В. Дрожжина // Проблеми педагогіки мистецтва. Серія : Музична педагогіка і мистецтвознавство : зб. ст. – Ялта : РВВ РВНЗ КГУ, 2007. – Вип. 1. – С. 118- 129.
10. Жайворонок, Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Н. Б. Жайворонок. – Харків, 2006. – 20 с.
11. Жайворонок, Н. Б. Музичне виконавство як художня система [Текст] / Н. Б. Жайворонок // Вісник КНУКіМ : зб. наук. праць. Серія : Мистецтвознавство. – Вип. 10. – К., 2004. – С. 22-28
12. Єрошенко О. В. Формування співацьких навичок у студентів-акторів (на матеріалі обробок українських календарно-обрядових пісень) / О. В. Єрошенко // Культура України. Сер. Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2015. — Вип.. 50. — С. 57–67.
13. Єрошенко О. В. Концертний виступ як засіб вокальної підготовки студента-актора / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2018. — Вип.. 61. — С. 63–73.
14. Кацалап О. В. Специфіка формування вокально-технічних навичок естрадних співаків. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали І Всеукр. наук.-творчої конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 73–75.
15. Колодуб І. С. Практичні поради педагога-вокаліста / І. С. Колодуб. – К.: «Музична Україна», 2009. –55 с.

- 16.Красовська І. В. Сучасні вокальні прийоми на уроках естрадного співу в мистецькій школі. Мистецька освіта майбутнього: методичні аспекти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 29 квіт. 2020 р. / за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2020. С. 96–99.
- 17.Манько С. Б. Створення стилю-іміджу артиста в контексті сучасної масової культури (на прикладі українських естрадних виконавців). Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2017. Вип. 56. С. 170–180.
- 18.Овсянніков В. Поп-рок як репрезентативний напрям сучасної української музичної культури : монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 160 с. 23 31.
- 19.Овсяннікова Н. Ю. Формування музично-виконавської культури майбутнього співака засобами джазової музики. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали I Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 89–92.
- 20.Г. Є. Стасько, О. Д. Шуляр, М. Ю. Сливоцький, М. П. Стефанюк, О. Р. Молодій, М. В. Попелюк, І. І. Жеребецька. Голос людини та вокальна робота з ним / Автор. колектив кафедри співу Інституту мистецтв // Монографія. – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. – С. 336
- 21.Фрайт, Є. Шуневич. Музично-педагогічні принципи вокальної педагогіки Володимири Чайки. / Молодь і ринок №4 (190), 2021. – С. 63-66
- 22.Штепа, Ж., Бородулін, В., & Пацкань, І. (2021). Методи вокальної педагогіки та можливість їхнього застосування на заняттях з постановки голосу. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, (8), 520–522. вилучено із <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/2190>
- 23.Щербіна І. В. Психотренінг вокаліста в музичному мистецтві / І. В. Щербіна // Таврійські студії. Мистецтвознавство. — 2012. — № 2. — Р/д : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsm_2012_2_14

12.2. Допоміжна

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) / В. Г. Антонюк // Підручник. – К.: ЗАТ «Віпол», 2007. – 174 с.
2. Кушко Я.С. Методика навчання співу: посібник з основ вокальної майстерності / Я.С. Кушко. – Тернопіль : навчальна книга – Богдан, 2010. – 288с.
3. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу / Н. С. Можайкіна // Хрестоматія: навчальний посібник. – К.: Видавництво Ліра-К, 2016. – 216 с.
4. Юцевич Ю. Музика: словник-довідник / Ю. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.
5. Pluzhnikov K. I. Science of academic vocal by Pluzhnikov: Textbook. – SaintPetersburg: Publishing house “Lan”; Publishing house “THE PLANET OF
6. MUSIC”, 2014. – 128 pages. – (University textbooks. Books on specialized
7. subjects).
8. Franseskevich I. V. United through music. Vocalises, Songs and Romances for a

9. soloist (choir or ensemble) and piano. – Kyiv – Odessa: Krasovsky Victor «Melosvit», 2017. – 140 pages.

12.3. Інформаційні ресурси:

1. <http://www.nbu.gov.ua/> - Наукова бібліотека імені В.Вернадського
2. <http://www.torrentino.me/torrent/923632>
3. <http://www.fainer.com.ua/noti.htm><http://www.grinchenco.ru/noty-dlya-zhenskogo-i-detskogo-hora/>
4. http://www.personbio.com/sel_rod_zan.php?id_fam=170

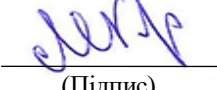
**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин навчальної дисципліни, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань).
протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

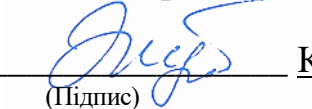
Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.

зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.

зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.)
Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОКАЛЬНИЙ, ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ
КУРС ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради»
Статус дисципліни	обов'язковий

Київ – 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг», курс «Інструментальний тренінг» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради»

Розробник:

Пахомов А.С. - викладач кафедри «Музичне мистецтво естради».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри _____ **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 4-й	
Загальна кількість годин – 120		
Кількість модулів – 2 Змістовних модулів - 4	Семестр:	
Тижневих годин: 2	7-й, 8-й	
	Індивідуальні:	
	64	18
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: екзамен 7 семестр, диференційований залік 8 семестр	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.	Самостійна робота:	
	56	102

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: викладання курсу «Вокальний, інструментальний тренінг» **Інструментальний тренінг** має на меті ознайомити студентів з багатим вмістом знань з постановки музичного апарату, його основними напрямками і проблемами, котрі мають професійну спрямованість, сприяти формуванню у студентів теоретичних знань та практичних вмінь і

навичок, для подальшого професійного становлення і розвитку майбутніх виконавців.

Предмет навчальної дисципліни - основні складові в роботі над постановкою музичного апарату, інструмент, його розвиток та підготовка виконавця до подальшої професійної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг» Інструментальний тренінг сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК – загальні; СК – спеціальні

Компетенції	Шифр
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 2
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 5
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 8
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 9
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК 11
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК 17
Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	СК 1
Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.	СК 2
Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	СК 6
Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	СК 9
Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	СК 13
Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.	СК 17
Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	СК 18

Завдання дисципліни

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття студентами основних навичок гри;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;
- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри;
- вміння акомпанувати.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг» Інструментальний тренінг є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 8 сольфеджіо,

ОК 9 теорія музики,

ОК 23 спеціальний клас за видами,

ОК 13 концертмейстерський клас та методика акомпанементу

Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради»

вивчення навчальної дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг»

Інструментальний тренінг забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг» (Інструментальний тренінг)

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8

4.1 Після опанування навчальної дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг» курс Інструментальний тренінг студенти повинні:

знати:

- концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- теорію, основні принципи, методи і поняття навчання та професійної діяльності;
- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- основні методи в роботі з інструментом;
- сучасні тенденції розвитку естрадного інструментального мистецтва;
- найбільш відомих авторів інструментальних методик та їх головні праці;
- основні етапи в роботі над твором, робота над звуковидобуванням;
- основні прийоми та їх застосування

вміти:

- розв'язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів,
- застосовувати інноваційні підходи у навчанні;
- трансформувати теоретичні знання у практичне застосування;
- застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань;
- самостійно налаштовувати і використовувати свій музичний інструмент;
- аналізувати манеру виконання та прийоми інших виконавців;
- робити записи свого виконання й аналізувати їх;
- розуміти, об'єктивно оцінювати та удосконалювати власні досягнення;
- володіти методологією й методами пізнання творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять тощо.

Модульний (проміжний) контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу блоків змістових модулів, винесених на цей контрольний захід.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Студент повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

- контроль на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів студентів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Форма підсумкового семестрового контролю (модульний контроль знань студентів): це підсумкове оцінювання навчальних досягнень студента за семестр, що здійснюється у формі заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

- **Диференційований залік** – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного

вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

- **Екзамен** – це форма модульного контролю рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з навчальної дисципліни. Основна мета екзаменів – встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквиуму);
- презентація результатів навчання;
- усний або письмовий аналіз програмних творів.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Розподіл балів, які отримують студенти (індивідуальні заняття та самостійна робота)

МОДУЛЬ 1											МОДУЛЬ 2												
змістовий модуль 1					змістовий модуль 2					СР	МК	Всього	змістовий модуль 3				змістовий модуль 4				СР	МК	Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	30	100	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	30	100

Оцінювання практичного завдання змістового модуля

Бали за національною шкалою	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	5	отримують студенти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ
4	4	отримують студенти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-

		виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок.
3	3	отримують студенти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок.
2	2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування;
- урок - концерт;
- модульна контрольна робота

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Семестровий диференційований залік, екзамен

Шкала оцінювання

Національна 5 – ти бальна шкала	бали модульного контролю знань	Сума балів (R)	Шкала ECTS
5 (відмінно) Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	26-30	90-100	A
4 (добре) Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	21-25	82-89	B
	17-20	74-81	C
3 (задовільно) Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	12-16	64-73	D
	7-11	60-63	E
2 (не задовільно) Студент не відтворює практичні завдання у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні.	4-6	35-59	FX

Плутається в термінології.			
Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	0-3	0-34	F

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль;
- індивідуальні співбесіди;
- колоквиум.

Бали за національною шкалою	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	20 – 25	Оцінюється робота студента, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
4	14 – 19	Оцінюється робота студента, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, вволодіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	7 - 13	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	0 - 6	Оцінюється робота студента, який не володіє

		навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
--	--	---

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, яка вивчається на 1 курсі, коли студент ще не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Налаштування інструменту. Техніка.

Підготовчий етап.

Розвиток ігрового апарату, біглисть, рухливість граючих пальців.

Тема 2. Звук.

Звуковидобування. Техніка володіння звуком.

Робота, спрямована на правильне, чітке і уміле звуковидобування.

Тема 3. Класичні та альтернативні методи звуковидобування в сучасній техніці.

Різноманітність звукових фарб через оволодіння різними прийомами звуковидобування. Розвиток слуху та високої художньої уяви про звучання виконуваної музики. Знаходження професійно грамотних навичок, зокрема видобування звуку. В основі роботи над звуковидобуванням є поєднання, з одного боку, фізіологічних закономірностей чергування активності і свободи в діях руки під час виконання музики, а з іншого — наповнення цих дій.

Тема 4. Теорія та практика. Робота над тембровою виразністю.

Тембр — індивідуальне забарвлення інструменту. За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення та темброві нюанси змінюються залежно від змісту твору.

Як взаємопов'язані теорія та практика

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Теми 5. Аплікатурне мислення.

У роботі над музичним твором аплікатура займає одне з центральних місць, вона є важливим засобом виразного виконання. Адже вибір для виконання найзручніших пальців тісно пов'язаний із фразуванням, теситурою, штрихами та фактурою музичного матеріалу. Найкраща аплікатура – це та, яка дає змогу найвірніше передати дану музику і найточніше узгоджується з її змістом. Розвиток аплікатурного мислення. Пошук найбільш раціональної аплікатури

Теми 6. Мелодія та гармонія.

Завданням виконавця є знаходження найбільш переконливого і логічного варіанту гармонії та мелодії, відповідного літературному тексту, згідно з задумом автора.

Види музичного мислення і всі музичні елементи.

Тема 7. Робота з динамікою та динамічними відтінками

Робота з динамікою, як ступінню гучності виконання. Основні динамічні фарби: *pianissimo* (дуже тихо), *piano* (тихо), *mezzo forte* (не дуже голосно), *forte* (голосно), *fortissimo* (дуже голосно). Для сумних творів характерне тихе звучання, для урочистих і піднесених — голосніше. Для розвитку сюжету твору, показу кульмінації чи виділення окремих слів, використовують поступову зміну динаміки – філірування звуку .

Тема 8. Вправи на розвиток відчуття темпоритму

Суттєву роль для виразності гри грають темп і ритм.

Темп є виразником внутрішніх емоцій. Вибір правильного темпу є однією з найбільш складних виконавських проблем. *Темп* — величина непостійна, метрономічні позначення – досить умовні й показники метроному потрібно сприймати як рекомендацію для визначення основного темпу. На його вибір впливають емоційний стан та індивідуальність співака, який вносить у виконання твору свіжі темпові нюанси.

Для виховання відчуття *ритму* застосовується прийом внутрішнього метро-ритмічного дроблення (пульсація долей).

Аналіз музичної та поетичної складової твору, оскільки ритмічний спів базується на ритмі мови.

Тема 9. Засоби музичної виразності.

Музична форма. Розмір, темп і лад. Володіння фразуванням. Динамічний план. Зміна сили звучання для відображення змісту твору. Палітра динамічних відтінків. Метро ритмічна і темпова організація.

МОДУЛЬ 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 10. Звуковедення. Атака звуку.

Вибір прийому звуковедення залежить від характеру музики, особливостей викладу фактури. Забарвлення та характер звуку. Принципи звуковедення під час передачі змісту твору, розкритті його художнього образу. ADSR обвідна. Акустичний резонанс.

Тема 11. Техніки на розвиток музичного слуху (мелодичного, гармонічного, поліфонічного)

Музичний слух — це сукупність здібностей, завдяки яким людина може повноцінно сприймати та об'єктивно оцінювати музику.

Кожна людина має всі види слуху (12 видів музичного слуху: абсолютний, внутрішній, мелодичний, гармонічний та інші), але не в усіх вони добре розвинені.

Тема 12. Музично-образне мислення.

Формування музично-образного мислення. Способи музично-слухового розвитку. Внутрішнє прочитання (проспівування «про себе») нотного змісту. Свідоме відношення до репертуару. Цілеспрямований розвиток слухової уваги та навички слухового самоконтролю.

Тема 13. Гама, арпеджіо, фразування Робота над фразуванням.

Фразування — відокремлення однієї думки від іншої. Цей засіб виконавської виразності застосовується, щоб чітко визначити головну музичну думку твору, знайти головне в мотиві, фразі, реченні, змусити рухатися музичну мову. Важливо визначати центральну та кульмінаційну думки й виділяти головні слова в кожній фразі. Це допомагає послідовно розкривати музично-поетичний зміст твору.

Виконання гам до 5-ти знаків в різних темпах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 14. Мелодико-гармонічні побудови. Основи композиції та імпровізації

Розбір гармонічної складової на прикладі творів відомих музикантів та композиторів.

Тема 15. Засоби тембрової виразності.

Закономірності інтонаційного моделювання. «Забарвлення» звуку. Акустичні якості середовища, у якому виникає і поширюється звук.

Тема 16. Рифові моделі. Музичний інструмент в студії, на концертному майданчику та вдома

Основні рифи та їх використання при акомпанементі. Особливості виконання в різних ситуаціях.

Тема 17. Обробка звуку, виконання інструментальних ефектів на практиці

Робота з творами, застосування та відпрацювання різних прийомів виконавської виразності.

Тема 18. Робота на сцені.

Робота на сцені, виконання творів, аналіз виступів.

Робота на сцені з апаратурою є важливою складовою в роботі над інструментальними творами.

Після виконання важливо зробити аналіз виступу.

6.2 Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі						У тому числі				
		Лекції	Семінари	Практичні	Індивід.	Самостійна робота		Лекції	Семінари	Практичні	Індивід.	Самостійна робота
МОДУЛЬ 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Підготовчий етап(настройка) музичного інструмента												
Тема 1. Настройка інструменту. Техніка.	7				4	3	7				1	6
Тема 2. Звук.	7				4	3	7				1	6
Тема 3. Класичні та альтернативні методи звуковидобування в сучасній техніці.	8				4	4	8				1	7
Тема 4. Теорія та практика. Робота над тембровою виразністю.	8				4	4	8				1	7
Поточний контроль знань												
Всього за змістовим модулем 1	30				16	14	30				4	26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Техніка та розвиток інструментального апарату												
Теми 5. Аплікатурне мислення.	4				2	2	4				1	3
Теми 6. Мелодія та гармонія.	7				4	3	7				1	6
Тема 7. Робота з динамікою та динамічними відтінками	6				2	4	6				1	5
Тема 8. Вправи на розвиток відчуття темпоритму	7				4	3	7				2	5
Тема 9. Засоби музичної виразності.	6				4	2	6				1	5
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за змістовим модулем 2	30				16	14	30				6	24

Всього за модулем 1	60				32	28	60				10	50
МОДУЛЬ 2												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Характеристика та застосування засобів музичної виразності.												
Тема 10. Звуковедення. Атака звуку.	7				4	3	7				1	6
Тема 11. Техніки на розвиток музичного слуху (мелодичного, гармонічного, поліфонічного)	7				4	3	7				1	6
Тема 12. Музично-образне мислення.	8				4	4	8				1	7
Тема 13. Гама, арпеджіо, фразування. Робота над фразуванням.	8				4	4	8				1	7
Поточний контроль знань												
Всього за змістовим модулем 3	30				16	14	30				4	26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 Формування художнього світогляду, виконавської майстерності												
Тема 14. Мелодико-гармонічні побудови. Основи композиції та імпровізації	6				4	2	6				1	5
Тема 15. Засоби тембрової виразності.	4				2	2	4				1	3
Тема 16. Рифові моделі. Музичний інструмент в студії, на концертному майданчику та вдома	6				2	4	6				1	5
Тема 17. Обробка звуку, виконання інструментальних ефектів на практиці	8				4	4	8				1	7
Тема 18. Робота на сцені.	6				4	2	6					6
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за змістовим модулем 4	30				16	14	30				4	26
Всього за модулем 2	60				32	28	60				8	52
Всього	120				64	56	120				18	102

7. Теми аудиторних занять

Теми аудиторних робіт	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Налаштування інструменту. Техніка.	4	1
Тема 2. Звук.	4	1
Тема 3. Класичні та альтернативні методи звуковидобування в сучасній техніці.	4	1
Тема 4. Теорія та практика. Робота над тембровою виразністю.	4	1
Теми 5. Аплікатурне мислення.	2	1
Теми 6. Мелодія та гармонія.	4	1
Тема 7. Робота з динамікою та динамічними відтінками	2	1
Тема 8. Вправи на розвиток відчуття темпоритму	4	2
Тема 9. Засоби музичної виразності.	4	1
Тема 10. Звуковедення. Атака звуку.	4	
Тема 11. Техніки на розвиток музичного слуху (мелодичного, гармонічного, поліфонічного)	4	1
Тема 12. Музично-образне мислення.	4	1
Тема 13. Гама, арпеджіо, фразування Робота над фразуванням.	4	1
Тема 14. Мелодико-гармонічні побудови. Основи композиції та імпровізації	4	1
Тема 15. Засоби тембрової виразності.	2	1
Тема 16. Рифові моделі. Музичний інструмент в студії, на концертному майданчику та вдома	2	1
Тема 17. Обробка звуку, виконання інструментальних ефектів на практиці	4	1
Тема 18. Робота на сцені.	4	1
Всього	32	8

8. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Налаштування інструменту. Техніка.	2	5
Тема 2. Звук.	4	7
Тема 3. Класичні та альтернативні методи звуковидобування в сучасній техніці.	4	7
Тема 4. Теорія та практика. Робота над тембровою виразністю.	4	6
Теми 5. Аплікатурне мислення.	2	3

Теми 6. Мелодія та гармонія.	2	5
Тема 7. Робота з динамікою та динамічними відтінками	4	5
Тема 8. Вправи на розвиток відчуття темпоритму	3	6
Тема 9. Засоби музичної виразності.	3	6
Тема 10. Звуковедення. Атака звуку.	3	6
Тема 11. Техніки на розвиток музичного слуху (мелодичного, гармонічного, поліфонічного)	3	6
Тема 12. Музично-образне мислення.	4	7
Тема 13. Гами, арпеджіо, фразування Робота над фразуванням.	4	7
Тема 14. Мелодико-гармонічні побудови. Основи композиції та імпровізації	2	5
Тема 15. Засоби тембрової виразності.	2	3
Тема 16. Рифові моделі. Музичний інструмент в студії, на концертному майданчику та вдома	4	5
Тема 17. Обробка звуку, виконання інструментальних ефектів на практиці	4	7
Тема 18. Робота на сцені.	2	6
Всього	56	102

8.1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг» курс «**Інструментальний тренінг**» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни «Вокальний, інструментальний тренінг» курс «**Інструментальний тренінг**», пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з основною музичною літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з текстами музичних творів та записами;
- виконання творчих завдань;
- упорядкування інформації про відомих естрадних виконавців, викладачів та їх праць, методик;
- робота з пошуковими системами Інтернет.

При організації самостійної роботи студента на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або

окремих питань самостійної роботи. Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність студентів денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни студентам заочної форми навчання.

Принципи аналізу музичних творів за програмою:

цілісний (розуміння авторського замислу);

структурно-смісловий (суб'єктивне уявлення про музичний образ твору);

виконавський (створення власної художньої інтерпретації, порівняння свого суб'єктивного образу твору з драматургічним);

«діахронічний» (асоціативний) – зіставлення музичного твору з іншими видами мистецтва;

Педагогічний (спроможність навчити вступати в діалог з автором).

9. Індивідуальні заняття

Індивідуальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента.

Для курсу Інструментальний тренінг робота на індивідуальних заняттях передбачає:

- визначити особливості інтелектуальних навичок
- розвиток методів щодо удосконалення інструментальних навичок у майбутніх фахівців музичного мистецтва.
- принципи розробки вправ, зроблених з урахуванням складних місць виконуваного твору.
- активізація рухових дії, слухові та координаційних елементів.
- розвиток індивідуальних здібностей інструменталіста.
- вміння управляти своїми ігровими рухами.
- вміння організувати музичну мову.
- розвиток організації та використання на практиці відчуття музичного часу, почуття ритму у темпі.
- використовувати такі прийоми: вокалізації, самоконтролю власної гри через запис, моделювання фактури та її гармонійне й мелодійне прослуховування.
- підготовка до конкурсів, заходів
- можливість виступати на концертних майданчиках сольо або в складі бенду
- використання знань умінь і навичок в педагогічній діяльності

10. Методи навчання

- **репродуктивно-варіативний** (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- **креативний, творчий** (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);

- **проблемно-пошуковий** (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- **педагогічний аналіз** (формування педагогічного мислення студентів у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших студентів);
- **інтеграції** (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань);
- **практична робота** ((використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань).
- **вправи** (забезпечення закріплення і вдосконалення здобутих знань)

Навички soft skills:

Навички самоорганізації.

Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією.

Демонструвати критичне мислення.

Участь в концертних програмах Академії.

Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

Забезпечення проходження курсів неформальної освіти.

Значна роль у самомендменті та самовдосконаленні відіграє практична діяльність студентів на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, у концертних програмах Молодіжній громадській організації «Студконцерт» Академії. Таким чином студенти мають можливість самопрезентації, отримати практику публічних виступів, що спрямовує на управління емоціями, стресом, власним розвитком.

Викладачі кафедри спрямовують свою роботу на розвиток у студентів індивідуального стилю та реалізації своїх талантів та здібностей, створюють умови для реалізації власних мистецьких концепцій. Викладачі створюють оптимальні умови для розкриття можливостей особистості студента як музиканта та виконавця, що мобілізує їх творчий потенціал, креативність, формують впевненість у своїх силах. Студенти, працюючи в класі видатних виконавців у достатній мірі вмотивовані й мають досить міцний стимул до концертно-виконавської діяльності.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58

комп'ютер

TV панель Samsung

ударна установка «Yamaha»,

електронна барабанна установка «Roland»

бас-гітара,

електро-гітара «Yamaha»

акустична гітара «Yamaha»

синтезатор «Kuerweil, Pek»

фортепіано «Україна»

Акордеон

Програмне забезпечення

Положення про організацію освітнього процесу

Положення про академічну доброчесність

Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти

Навчальний план

Освітня професійна програма

Силабус

Робоча навчальна програма.

Методичні вказівки та рекомендації

Наукова, навчальна та методична література

Нотний матеріал для проведення практичних занять;

Наочність

12. Рекомендована література

12.1. Базова

1. Blues Guitar hlay- along vol. 7 / Conrad Music, 1956. – 56 с.
2. Blues Rck. Guitar Play Aljng. Vol. 14 / Hal Leonard Corpration 1989. – 81 с.
3. Blues Vol 38 / Hal Leonard Corporation 1962-65 (Renewed). – 60 с.
4. Challenge the Master / John Tapela. Leonard Corporation 1991. – 63 с
5. Charlie Parker for Guitar / Mark Voelpel Hal Leonard Corporation 2001. – 104 с.
6. Chords & Scales for Guitar / Blake Neely fnd Jtff Schroedl. Hal Leonard Corporation 1997. – с.
7. Chuck Berry Songbook / Arc Music corp. 1959. – 85 с.
8. Country solos for guitar / Steve Trovato, Leonard Corporation 1986, 2000. 79 с.
9. Ennio Morricone. Краща музика для саундтреков
10. Funk guitar. The Essential Guide , by Ross Bolton / Leonard Corporation 2001.
11. Funk guitar. Guitar play Along. Vol. 52 / Hal Leonard Corporation. 2001.
12. G. Moore “Blads & blues” / «Guitar College» - 2004. -80 с.
13. Hoe to play Hitchin. Hal Leonard Corporation. 1994. – 57 с.
14. J. S. Bach. For Electric Guitar / Ray Hitchin. Mel Bay Publications, Inc.- 38 с.
15. Jazz Classics for solo Guitar. / Robert B. Yelin. Hal Leonard Corporation.
16. Jazz. Vol. Arranged and perfomed by Jim Roberts / Hal Leonard Corporation. 64 с.
17. Joe Satriani “Balads” сост.: «Guitar College» - 2004 – 104 с.
18. Lighting Blues / сост.: «Guitar College» - 2001 – 220 с.

19. Modern Rock. Guitar Play Along. Vol. 5 / Hal Leonard Corporation. 2001 – 57 с.
20. Musicians institute. Master Trax / Steve Trovato, Paul Farnen, CPP. Belwin, Inc., 1994. – 73 с.
21. Peer Gynt. E. Grieg / Editio Musica Budapest. – 42 с.
22. Pop/Rock Guitar Play Along. Vol.4 Hal Leonard Corporation. 1976. – 50 с.
23. Rockability Vol 20. Guitar Play Along./ Hal Leonard Corporation. – 56 с.
24. Купинський К. М. “ Школа гри на ударних інструментах”
25. Louies Bellson “Mordern reading text in 4/4”
26. Louies Bellson “Old time leading text”
27. Charlie Fechter “Golf clubs on Fences I have known”
28. Dave Weckl “ Ultimate play along” vol.1
29. Dave Weckl “ Ultimate play along” vol.2
30. Dave Weckl “In session”
31. Dennis Chambers “In the pocket”
32. Dennis Chambers “ Serious moves”
33. David Garibaldi “ The funky beat”
34. David Garibaldi “Future sound”
35. David Garibaldi “The code of funk”
36. Jim Chapin “ Advanced techniques for the modern drummer”
37. Cristiano Micalizzi “ Enciclopedia dei ritmi per batteria e basso”
38. Lincoln Goines & Robbie Amen “Funkyfuing the clave”
39. Nelson Faria & Cliff Corman ” Inside the Brazilian rhythm section”
40. Horacio El negro Hernandez ”Conversation in clave”
41. John Riley ” Art of bop drumming” vol. 1
42. John Riley ” Art of bop drumming” vol. 2
43. Johny Rabb “ Jungle metodo”
44. Maria Martinez “ Coordination for drumset”
45. Добрі Палієєв “ П’єси для малого барабана в супроводі фортепіано”
46. В.Осадчук “ Етюди для малого барабана” Випуск 1, випуск 2

10.2. Допоміжна

1. Гордійчук Л.В. Самостійна робота над музичним твором: основні етапи та методи: методичні рекомендації для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» з дисципліни «Спеціальний музичний інструмент». Фортепіано. / Л.В.Гордійчук. – Луцьк: Надспир’я, 2017. -28с
2. Давидов М. А. Виконавське музикознавство: енциклопедичний довідник. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. 400 с
3. Джаз в ритмі самби. Музична Україна.
4. Етюди для 6-ти струнної гітари на різні види техніки. Київ. Музична Україна
5. Каплієнко-Ілюк Ю.В. Сильовий аналіз: методологічні та типологічні основи. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство / [за ред. О.С.

- Смоляка]. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. № 1 (вип. 40). С. 54–61.
6. Каплієнко-Ілюк Ю.В. Творчий процес та проблеми формування композиторського мислення. *Культура України: збірник наукових праць Харківської державної академії культури / за заг. ред. В. М. Шейка*. Харків: ХДАК, 2019. Вип. 66. С. 145–157.
  7. Н. Г. Кір'янов. "Мистецтво гри на 6-ти струнній гітарі. Ч.1,2,3,4. Jamey Aebersold
  8. Ляшенко О. Д. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх учителів музики : Автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. Д. Ляшенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2001. - 20 с.
  9. Михаськова М.А. Система формування професійного досвіду музично-педагогічної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва: монографія; за наук.ред. І.М. Шоробури. Хмельницький: ФОП СтрихарА.М., 2020. 521 с
  10. В. Молотков. Джазова імпровізація на 6-ти струнній гітарі, Київ «Музична Україна»
  11. Момотюк Л. Соціально-психологічний тренінг у процесі професійної підготовки педагогів-інструменталістів / Л. Момотюк // *Нова пед. думка*. - 2011. - № 2. - С. 74-76.
  12. Прокопенко Р. В. Формування інтересу до педагогічної діяльності бакалаврів мистецтва в процесі музично-інструментальної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Р. В. Прокопенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2013. - 20 с
  13. Павленко О. М. Методика формування вмій джазової імпровізації майбутнього вчителя музики у процесі інструментально-виконавської підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / О. М. Павленко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2012. - 22 с.
  14. Саїк Г. Ф. Емоційно-естетичні переживання музики через формування виконавської майстерності студентів / Г. Ф. Саїк // *Наука і сучасність*. - К., 2000. - 22, вип. 2, ч. 2. - С. 115-125.
  15. Самітов В. З. Специфіка інтерпретаційного мислення музиканта-виконавця (психофізіологічний аспект) : монографія / В. З. Самітов; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. - К. : ДАКККіМ, 2007. - 200 с.
  16. Щербініна О. М. Теорія та практика пізнання музичного стилю : навч.-метод. посіб. / О. М. Щербініна; Ніжин. держ. ун-т ім. М.Гоголя. - Ніжин, 2006. - 87 с. - *Бібліогр.*: с. 83-86.
  17. Юник Д. Г. Запам'ятовування музичної інформації як засіб розвитку виконавської майстерності студентів-інструменталістів / Д. Г. Юник // *Наука і сучасність*. - К., 2000. - Вип. 2, ч. 1. - С. 177-182.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин навчальної дисципліни, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань).

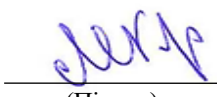
Протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.

зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).

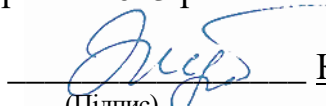
Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.

зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.)

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)